

Oktober 2022

VI HALTER BAGUD I EU IFT. UDENLANDSK ARBEJDSKRAFT

Analyse udarbejdet af
cheføkonom Jens Hjarsbech

SAMMENFATNING

- Antallet af udenlandske medarbejdere i danske virksomheder har været stigende gennem mange år og været med til at sikre støt stigende beskæftigelse siden 2013. Men sammenligner vi med andre EU- og vesteuropæiske lande, er succeshistorien mere afdæmpet. For faktisk ligger Danmark under EU-gennemsnittet målt på udenlandske statsborgeres andel af beskæftigelsen.
- Af lande vi normalt sammenligner os med, er det kun Finland og Holland, der har en lavere andel, mens lande som Norge, Tyskland og Belgien alle ligger over Danmark.
- Siden 2013 er udenlandske statsborgeres andel af beskæftigelsen i Danmark steget med 1,7 procentpoint ifølge Eurostats Labour Force Survey. Det er en smule mere end EU-gennemsnittet på 1,5 procentpoint. Et flertal af EU-landene har dog haft en højere vækst end Danmark – herunder en række af de lande, som vi normalt sammenligner os med, som fx Tyskland, Norge, Belgien og Sverige.
- Sammenligner vi den udenlandske beskæftigelse med BNP pr. indbygger ligger Danmark også under sammenlignelige lande. Hvis vi lå på det "gængse" forhold mellem BNP pr. indbygger og udenlandsk arbejdskraft, skulle vi have en andel, der lå en smule over Norges og på niveau med Tysklands. Denne fremstilling viser altså, at vi underpræsterer, når det kommer til at tiltrække udenlandsk arbejdskraft set ift. vores velstandsniveau.
- Vi ville have 214.000 flere beskæftigede i Danmark, hvis vi havde en lige så høj andel udenlandsk arbejdskraft i beskæftigelsen, som gennemsnittet af landene, der ligger over Danmark – ekskl. outlieren Luxembourg. Fik vi bare en andel som vores nordiske venner i Norge, ville det svare til 113.000 flere beskæftigede. Det er også nogenlunde dette niveau, vores velstandsniveau tilsiger.
- Dette ville også give et væsentligt løft til dansk økonomi. De 214.000 medarbejdere ville anslået medføre en øget årlig værdiskabelse på 151 mia. kr. Kommer vi bare op på norsk niveau med 113.000 ekstra medarbejdere, ville det svare til en øget værdiskabelse på 80 mia. kr. årligt.

VI TILTRÆKKER FÆRRE UDENLANDSKE MEDARBEJDERE END EU-GENNEMSNITTET

Antallet af udenlandske medarbejdere i danske virksomheder har været stigende gennem mange år og været med til at sikre støt stigende beskæftigelse siden 2013 (selvfølgelig kortvarigt afbrudt af coronakrisen). Andelen af lønmodtagerne i Danmark, der er udenlandske statsborgere, er steget fra knap 6 pct. i begyndelsen af 2008 til nu over 11 pct.¹

Dette har været en stor gevinst for dansk økonomi, da udenlandske medarbejdere er en gevinst både for virksomhederne og for statskassen. Dansk Industri har for nyligt beregnet, at udlændinges

¹ Kilde: jobindsats.dk, Danmarks Statistik og egne beregninger.

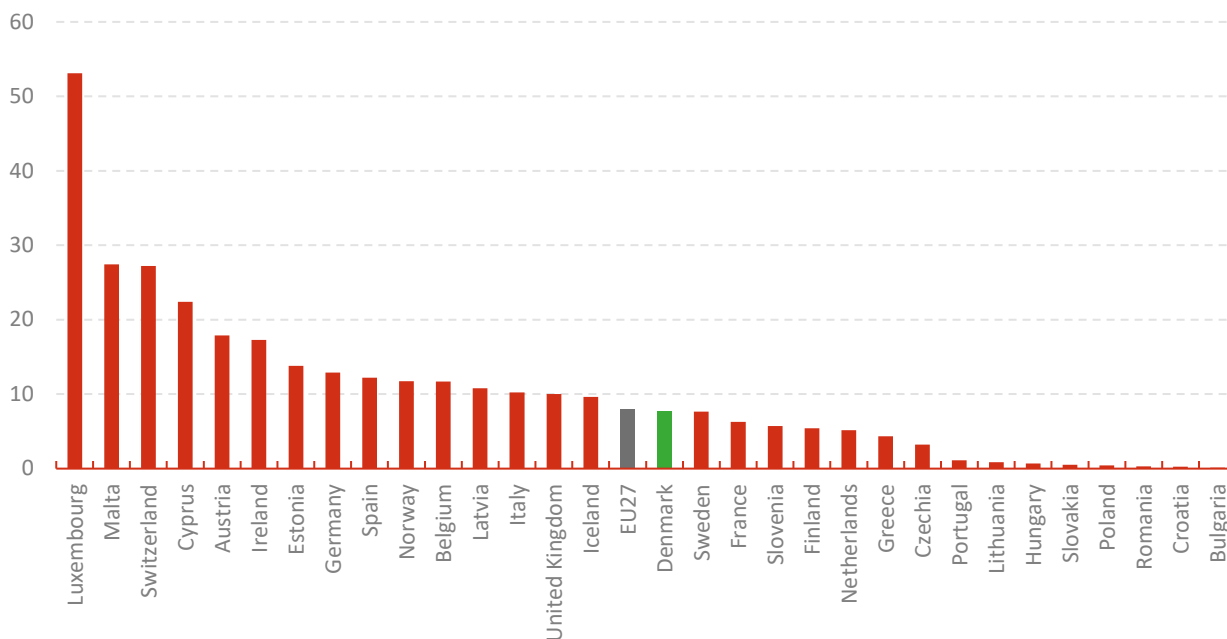
bidrag til værdiskabelsen i dansk økonomi var på hele 211 mia. kr. i 2021.²

Men sammenligner vi med andre EU- og vesteuropæiske lande, er succeshistorien mere afdæmpet. For faktisk ligger Danmark under EU-gennemsnittet målt på udenlandske statsborgeres andel af beskæftigelsen, jf. figur 1, der benytter data fra EU's Labour Force Survey. Dette er en EU-dækkende spørgeskemaundersøgelse, der muliggør sammenligning på tværs af lande.³

Af lande vi normalt sammenligner os med, er det kun Finland og Holland, der har en lavere andel, mens lande som Norge, Tyskland og Belgien alle ligger over Danmark.

FIGUR 1: FÆRRE UDENLANDSKE MEDARBEJDERE I DANMARK END EU-GENNEMSNIT

Andel udenlandske statsborgere i beskæftigelsen, pct.

Kilde: Eurostats Labour Force Survey og egne beregninger.
Note: Data for 3. kvartal 2021 (3. kvartal 2020 for UK).

Siden 2013 er udenlandske statsborgeres andel af beskæftigelsen i Danmark steget med 1,7 procentpoint ifølge Eurostats Labour Force Survey, jf. figur 2. Det er en smule mere end EU-gennemsnittet på 1,5 procentpoint. Et flertal af EU-landene har dog haft en højere vækst end Danmark – herunder en række af de lande, som vi normalt sammenligner os med, som fx Tyskland, Norge, Belgien og Sverige.

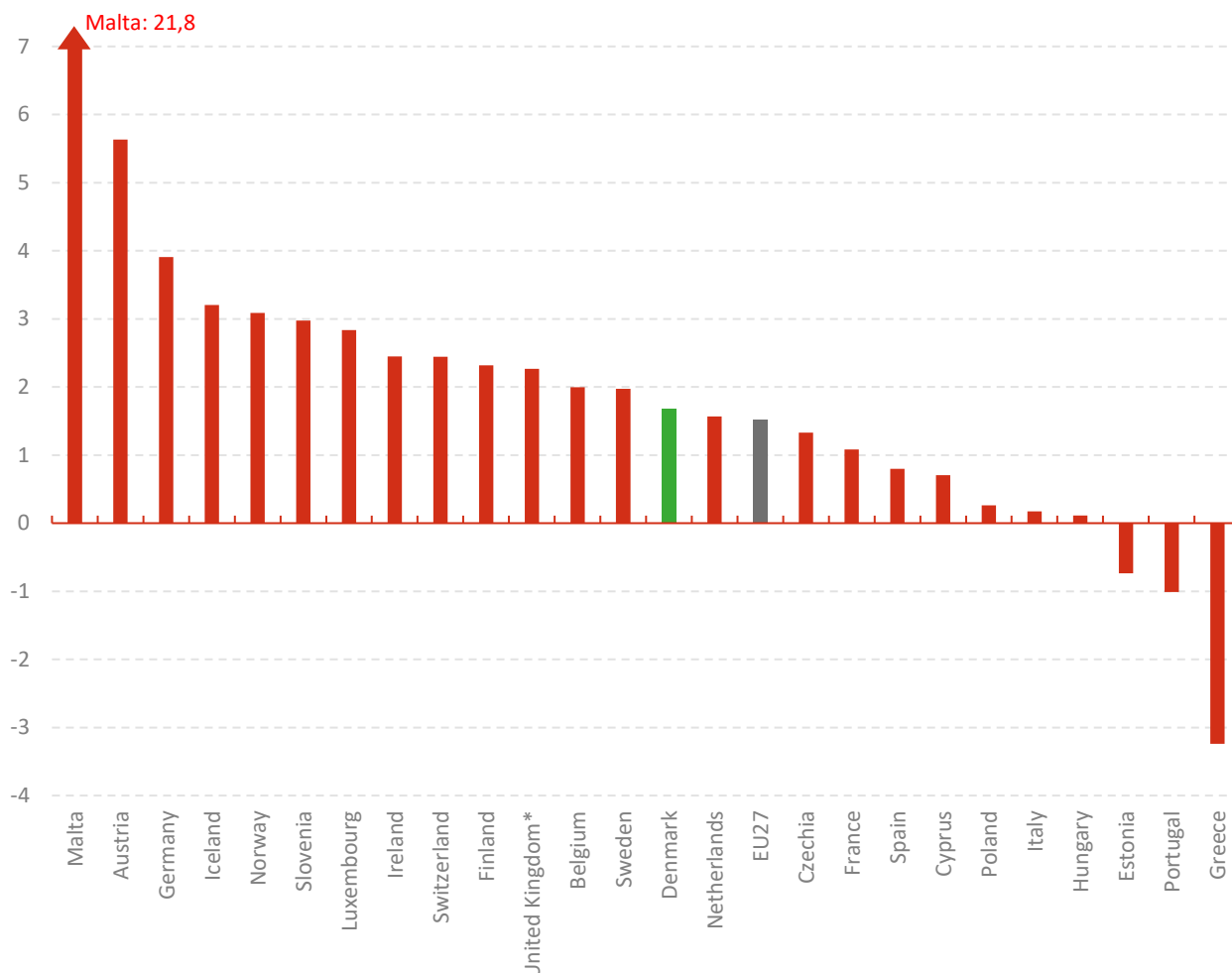
Så selvom vi har været i stand til at tiltrække mange udenlandske medarbejdere de senere år, bliver vi overhalet af en lang række sammenlignelige lande i konkurrencen om de mobile medarbejdere.

² [Analyse - udlændinges bidrag 2021 - DI \(danskindustri.dk\)](#)

³ LFS er ikke fuldt sammenlignelig med de danske jobregisterdata, men svarer til den danske arbejdskraftundersøgelse.

FIGUR 2: UDENLANDSKE STATSBOGRERES ANDEL AF BESKÆFTIGELSEN ER STEGET MERE I DANMARK END EU-GENNEMSNITTET, MEN I MANGE LANDE ER DEN STEGET MERE

Ændring i udenlandske statsborgeres andel af beskæftigelse fra 2013 til 2021, procentpoint

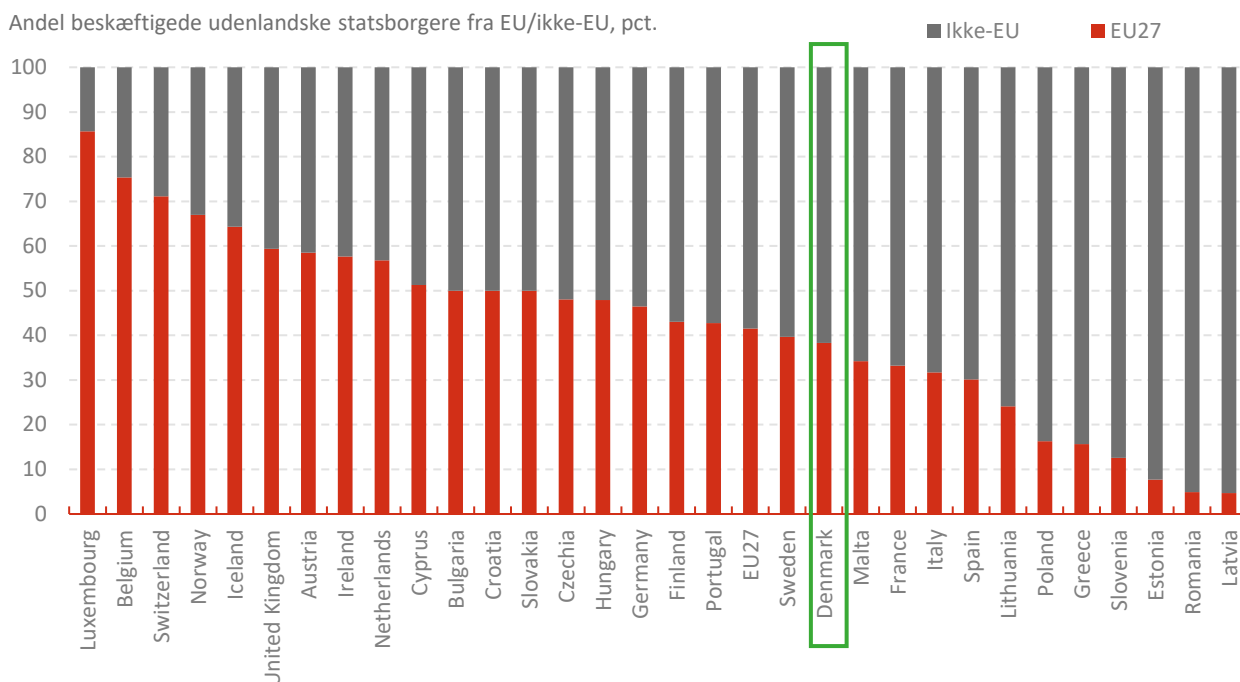
Kilde: Eurostat og egne beregninger.

Note: Enkelte EU-lande er udeladt, da Eurostat vurderer at disse landes data er mindre pålidelige. Opgørelsen for Storbritannien dækker 2013 til 2019.

Eurostats data viser, at andelen af de udenlandske beskæftigede, der er EU-borgere, er lavere i Danmark end i EU-gennemsnittet, jf. figur 3. Opgørelsen stemmer dog ikke helt overens med de danske registerbaserede opgørelser over udenlandske beskæftigedes statsborgerskab. Ifølge disse opgørelser (fx fra jobindsat.dk) er lidt mere end halvdelen EU-statsborgere. Disse data er dog ikke sammenlignelige med andre EU-landes opgørelser, mens metoderne bag Eurostats Labour Force Survey er harmoniserede på tværs af EU, og dermed sammenlignelige på tværs af unionen.

Det tyder altså på, at vi kan blive bedre til at tiltrække EU-borgere, der jo har relativt let adgang til det danske arbejdsmarked pga. arbejdskraftens frie bevægelighed i EU.

FIGUR 3: EU-BORGERE UDGØR EN MINDRE ANDEL I DANMARK END I DE FLESTE EU-LANDE

Kilde: Eurostat og egne lande

Note: Figuren angiver hvor stor en andel af de beskæftigede udenlandske statsborgere i hvert land, der er statsborgere i et EU-land hhv. ikke-EU-land. Data dækker 3. kvartal 2021 (2020 for Storbritannien).

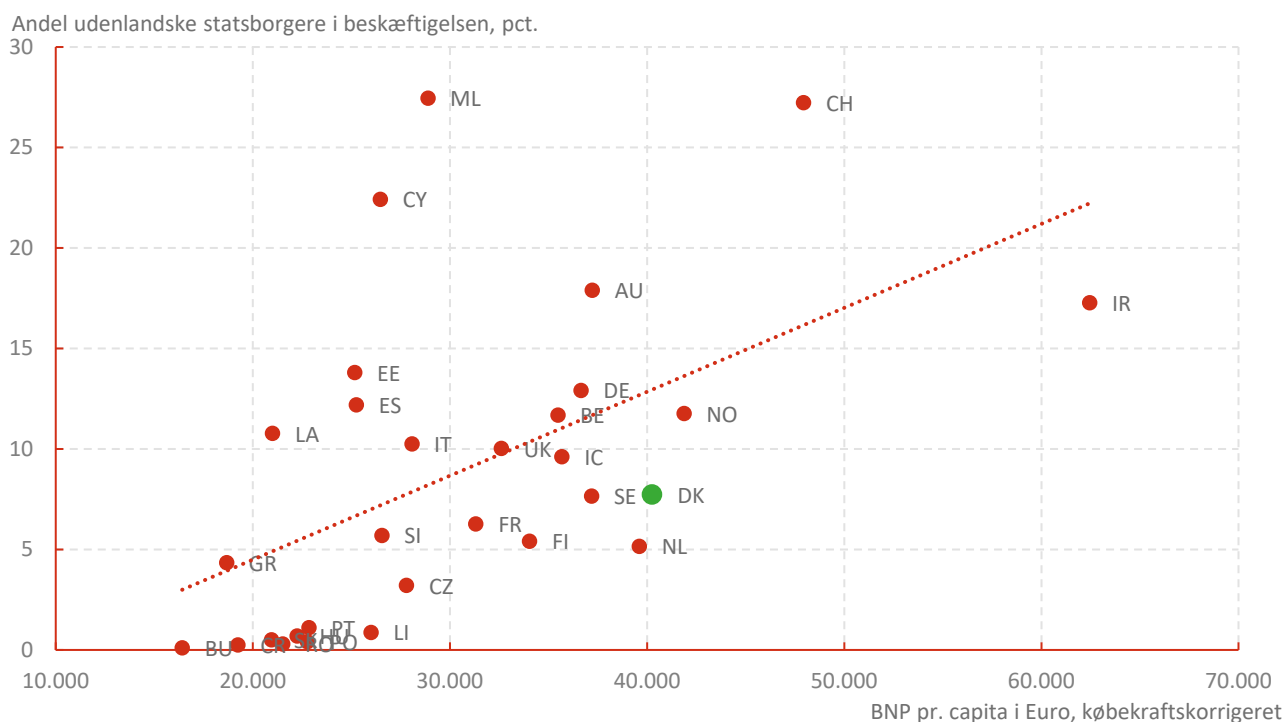
STOR GEVINST VED AT BLIVE BEDRE TIL AT TILTRÆKKE UDENLANDSK ARBEJDSKRAFT

Som velstående land bør man være i stand til at tiltrække den rette arbejdskraft, da høje indkomster og levestandarder er tiltrækkende for mobile medarbejdere. De fleste af de lande, der har en højere andel af udlændinge i beskæftigelsen end Danmark, er også netop lande med høje velstandsniveauer ift. europæiske standarder.

Men plotter vi andelen af beskæftigelsen med udenlandsk statsborgerskab over for BNP pr. indbygger, ser det faktisk endnu værre ud for Danmark end billedet i figur 1, for Danmark har en noget højere BNP pr. indbygger end EU-gennemsnittet. Hvis vi lå på det "gængse" forhold mellem BNP pr. indbygger og udenlandsk arbejdskraft, skulle vi have en andel, der lå en smule over Norges andel og på niveau med Tyskland, jf. figur 4.

Denne fremstilling viser altså, at vi underpræsterer, når det kommer til at tiltrække udenlandsk arbejdskraft set ift. vores velstandsniveau.

FIGUR 4: ANDEL UDENLANDSK ARBEJDSKRAFT SET IFT. BNP PR. CAPITA

Kilde: Eurostat og egne beregninger

Note: Vi ser bort fra outlieren Luxembourg. Data er for 2020

Der er store gevinster at hente for dansk økonomi ved at blive bedre til at tiltrække arbejdskraft fra udlandet.

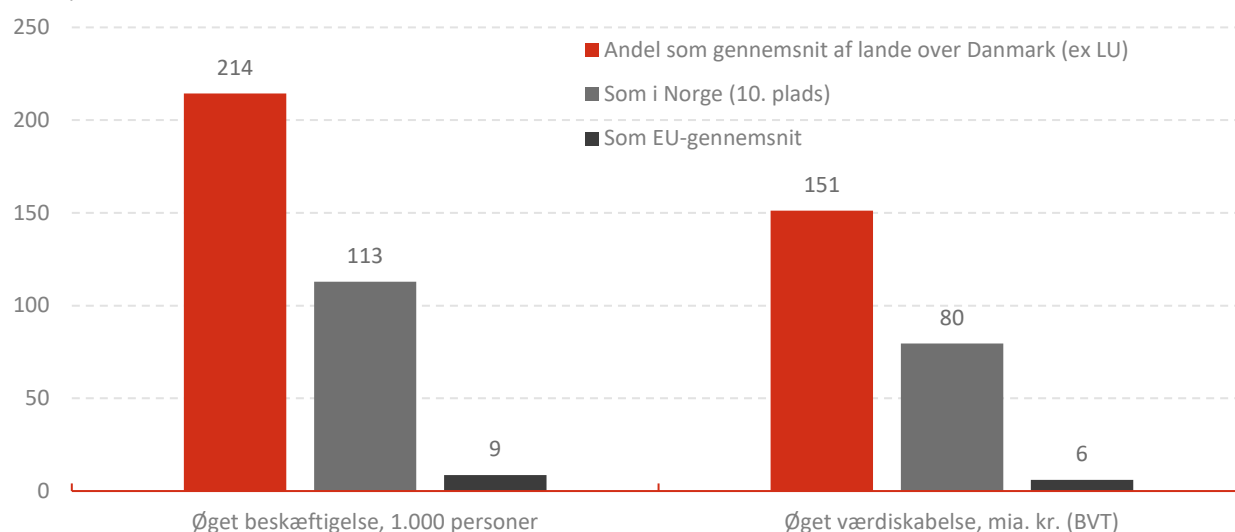
Tager vi udgangspunkt i tallene i figur 1, ville vi have 214.000 flere beskæftigede i Danmark, hvis vi havde en lige så høj andel udenlandsk arbejdskraft i beskæftigelsen, som gennemsnittet af landene, der ligger over Danmark – ekskl. outlieren Luxembourg, jf. figur 5. Fik vi bare en andel som vores nordiske venner i Norge, ville det svare til 113.000 flere beskæftigede. Det er også nogenlunde dette niveau, vores velstandsniveau tilsiger, jf. figur 4.

Dette ville også give et væsentligt løft til dansk økonomi. De 214.000 medarbejdere ville anslået medføre en øget årlig værdiskabelse på 151 mia. kr.⁴ Kommer vi bare op på norsk niveau med 113.000 ekstra medarbejdere, ville det svare til en øget værdiskabelse på 80 mia. kr., jf. figur 5.

⁴ Bidraget fra udenlands beskæftigelse er beregnet efter samme metode som i [Analyse - udlændinges bidrag 2021 - DI \(danskindustri.dk\)](#)

FIGUR 5: STOR GEVINST AT HENTE VED BEDRE TILTRÆKNING AF UDENLANDSK ARBEJDSKRAFT

1.000 personer eller mia. kr.

Kilde: Eurostat, Danmarks Statistik, DI og egne beregninger

Note: Bidraget fra udenlands beskæftigelse er beregnet efter samme metode som i [Analyse - udlændinges bidrag 2021 - DI \(danskindustri.dk\)](#)

VEJEN TIL MERE UDENLANDSK ARBEJDSKRAFT

Hvis vi for alvor skal gøre det nemmere for danske virksomheder at tiltrække de rette medarbejdere, er der behov for nytænkning i politikken. Fokus i debatten om udenlandsk arbejdskraft bliver nødt til at blive vendt fra hvordan flere KAN kommer hertil, til hvordan flere VIL komme hertil.

Vi har fx brug for mindre rigide regler og kortere sagsbehandlingstider. Dette gælder også for job- og opholdstilladelse for den medrejsende familie, for familiens trivsel er afgørende for, om medarbejderne har lyst til at blive i Danmark. Trives familien ikke – eller kan de ikke komme hertil pga. rigide regler – så tager de gode medarbejdere altså hjem igen.

Vi har også brug for en bedre jobkonkurrenceevne i Danmark, for vi er i skarp konkurrence med andre lande. Vi vinder på de bløde faktorer som work-life-balance, en grøn profil, u-hierarkisk arbejdsmarked mv. Men vi taber i konkurrencen om de mobile talenter og specialister, når det kommer til de økonomiske gevinster ved at tage til Danmark frem for mange andre europæiske lande. Her hjælper den høje topskat ikke - særligt når den sætter ind ved relativt lav løn sammenlignet med andre lande.

Vi skal ligeledes blive bedre til at tiltrække udenlandske studerende - og få flere af dem til at blive!

Og endeligt – vi bliver som samfund nødt til at få øjnene op for de gevinster, udenlandske kollegaer tilfører Danmark.

Axcelfuture har for nyligt fremlagt en række forslag, der tager hånd om disse udfordringer. Forslagene kan læses i rapporten "[Vejen til mere udenlandsk arbejdskraft](#)".

KONTAKT
JENS HJARSBECH
CHEFØKONOM
TLF. 26 19 65 25
JH@AXSELFUTURE.DK
[LINKEDIN.COM/IN/JENSUHJARSBECH/](https://www.linkedin.com/in/jensuhjarsbech/)